

cap. 72, III, 30.16 ss.; cf. més notícies a la n. de p.32 i vol. I, 75, 97 i 171, i I, 224); 1359: *Munbauló* (CoDoACA XII, 116), 1385: *Monte Baulono* (Alart, *Doc. Gè.Hist.* 216), 1396: «Capellania de *Montebaulone*» (Monsalv. XXIII, 19), 1551: Sti. Andree de *Montebaulono* (Monsalv. XXIII, 19); S. XVI: *Monbeló* (ms. 133, *B.N.P.*, f° 66).

A penes res més hi afegeix Ponsich (*Top.* 81) fora de «fo de *Monte Baudone*» a. 1007, i *Mont Bolo* 1628 i 1632). No manca d'interés notar que Alart en *Docs. Gè.Hi.* 16 i *Cart. Rouss.* 24 dona com *Montbauló* la forma normal moderna.

ETIM. Evidentment cpt. amb el NP d'un fundador o senyor del castell. La fonètica històrica catalana atès el resultat i tenint també en compte les mencions antigues, es nega a admetre altra cosa que partir del comuníssim NP germ. BALDO, -ON, de l'arrel BALD-: una de les més robustes i productives arrels antroponímiques: amb 70 derivats en Först., que documenta el nom BALDO en massa (col. 235), des del S. IV, i en una munió, no sols de NPP sinó també de NLL alt- i baix-alemanys i anglo-saxons.

Quasi no cal afegir que en l'etapa romànica, el nom ha continuat abundant, en català: *Baldó*, tan conegut en aquesta forma en el cat. central i també a Ribagorça: *Baldo* en doc. de 992 i en la variant gòtica *Balda*, en el mateix document [-göt. -A(N) = fràncic -O(N)-], i declinat *Baldone* en un altre de 996.

Aquest, justament en un nom de lloc compost *Puio-Baldone*, paral·lel a *Montboló*. Com que a Rbg., no es vacil·là entre *l* i *u*, hi veiem la *l*, conservada, a diferència del cat. or. i rossellonès, on apareix el resultat triple, oscil·lant *ld* / *yd* o *l:l* / *u:u*: *caldera* / *caudera* / *caulera*, *Caldes* / *Caudes* / *Cauls*, *La Caula*; vacil·lació que atenyia fins a l'extrem sud del llenguadoc:

També a l'Aude i a l'alt Arieja, ho veiem així, i precisament en NLL cpts. ben semblants al que estudiem; *Campboulou*, ancien fief, te. Courtète, ja documentat com *Campum Bauloni* l'a. 1374 (Sabarthès, *Di. Top. Aude*), i (s.v. *Cazal*): *Campum Baulo* a. 1313, en fi reduït a *Campum Bolo* a. 1316 (ibid.), ni més ni menys en el rossell. *Montboló*; i a l'Arieja *Silva Baulo* (*Baulou*). També tenim aquesta forma en el Rosselló, amb paper de NP: Alart registra un «Bernardi *Bauló*» en un doc. de Cotlliure de 1292 (*InvLC*).

Així tota l'evolució fonètica, amb les mencions antigues i tot, va resultant clara, transparent, per a qualsevol coneixedor de la història i dialectologia de la llengua: car en arribar a la forma *Montbauló*, la predominant als ulls dels bons coneixedors, Alart i Desclot (que després els estudis de Coll Alentorn, sabem que tenia parlar del Nordest, rossellonès de naixença, o pirinenc-gironès), llavors és el moment en que l'ús rossellonès literari, després de vacil·lar entre *causa* i *cosa*, *pauta* i *pota*, es decidia per la *o*

(si bé amb notables ultracorreccions com *lauc* 'lloc', *mauc* / *MOVIT*, veg. el vol. gramatical de *VidesR*).

Natural, doncs, que alguns clergues saberuts, exagerant, caiguessin en una ultracorrecció com el *Monte Bodone* de 944: forma compulsada per Fossà, sí, però nogensmenys forma d'un cartulari: les còpies dels cartularis —per venerables que siguin aquests— no són originals, i ni Fossà ni ningú no ens traurà del cap que no puguin resultar de retocs del clergue copista, majorment quan són casos únics o poc menys.

I el que importa per damunt de tot és el conjunt de les dades, i presidides pel resultat definitiu i modern: avui *Montboló* < *Montbauló*, fruit de la reducció vulgar moderna, que causà la pron. *Morellàs* per *Maurellàs*, *Turiñà* i ja no *Taurinyà*, *buràs* per *veuràs*, *buràl* per *beurall* etc.

Si Aebischer en l'article de la seva obra *Top.*, p. 11, s'esgarrià pretenent que *Montboló* venia del germ. BAUDO (d'una arrel més aviat escassa, una vintena de noms de Först.) és el resultat del seu lamentable i confessat menyspreu de la fonètica. ¿D'on sortiria llavors la *-l-* del modern *Montboló* i de totes les mencions des de fi S. XII? (fins i tot s'arribà a *Montbaló* (1203 i S. XVI): senzilla simplificació del LD etimològic. Cas clar i resolució que s'imposa.

Montbram, Montbran, V. s.v. *Bran-*

30 MONTBRIÓ

1) MONTBRIÓ de la Marca, poble de la Conca de Barberà, cap a mig camí de Montblanc a Sta. Coloma de Queralt.

35 PRON. MOD: *munbriç* oït per mi a Montblanc (1933, *LL* i, 28); Cases i Homs ens deia, 1933: «a Valls diem *munbriç dā lā mārck*; la gent del país, *munbriç*, i prou». També ho vaig sentir el 1955 a les enq. de Savallà i de Conesa (xiv, 61, 64ss.). *GGC*, 40 p. 583.

1075: «castellar quo dicitur *Montbriō*» (*BABL* II, 107 = MiretS, *Templ.* 297). Del mateix any o de 1074 [sempre s'ensopega amb els anys de l'Encarnació], com diu CCandi, fixant el te. del castell de *Montclar*, 45 «Or. serra Beviure [Biure]: Mer: --- in te. *Monte Blisano*; occ.: Crexa, --- *reuitra* comitale; --- Circii --- serra de Bufalla --- prope estrada que vadit ad *Ipsas Pilas*» (*Mi.Hi.Ca.* II, 22); 1204: «Sig. B. de *Montebriion* (*Cart.* Poblet, p.10); 1359: *Muntbriion* 50 (err. *Muntbruns*) (*CoDoACA* XII, 41). I citat també en un doc. de 1196 (entre Albió i *Ces Piles*) (CCandi, *Mi.Hi.Ca* I, 479).

2) MONTBRIÓ del Camp, poble uns 9 k. a l'O. de Reus. En els últims segles ha crescut molt, mentre 55 (1) decreixia, i avui el del Camp és molt més gran, però amb escasses dades antigues.